

MAGYAR KURIR

A' ELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELEMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Julius 9-dik napján, 1813-dik esztendőben.

A' tsatázó mezőkről.

Lipsiára nézve kemény katona pa-
rantsolatok jöttek - ki a' múlt Juniusnak kü-
lömbkülömb napjaiban. Egyet ezek közzül
közlöttünk a' közelebb költ M. Kurirban.
Nem soká a' hónap' elsőbb napjaiban tör-
tént, hogy a' város olyan állapotban lenni
kihirdettetett, mint ellenségtől megszálva
lévő város, a' midőn tehát, mint ostrom
alatt lévő városnak Gen. B á r o b e r t r a n d
rendeltetett volt Kommendánsává.

Ugyan ezen Kommendanstól jött - ki
Jun. 24-dikén a' következő parantsolat: —,

„A' város és külső városhéli politziá-
nak fenntartására egy Polgári testőrző
sereg állittatik - fel, mellynek két Batali-
onnyai lesznek; a' Lipsiai leg gazdagabb
's leg előkelőbb emberekből formáltatik
a' sereg. Ezerezer emberekből állanak a'
Batalionok. Tiszteket a' Lipsiai Tanács
projektál hasonlóképpen az előkelőbb em-
berek közzül; a' P á d u a i Hertzeg erősíti-
meg őket, mint fő kormányozó. —

Junius 25-dikén minden puskát bé-
kellett valamint a' belső, úgy a' külső vá-
rosban is adni, olyan rendelés mellett,
hogy mind azok halálra fognak ítéltetni,
a' kiknél a' meghatározott napon túl pus-
ka találtatik, vagy pedig a' ki magánál e'
félét eltitkolni iparkodik. Hogy meglehes-
sen győződni a' felől, hogy mindenek bé-

adták puskáikat, házi vizsgálódások tartat-
tatnak. —

A' Királytól is érkezett egy parantso-
lat a' Lipsiaiakhoz, melly szerént 196 re-
krutákat tartozik a' város a' seregek' pótolá-
sára állítani. Azok a' feltételek, mellyek-
re nézve eddig a' katonáskodástól mentek
váltak a' lakosok, többé nem állanak - fenn.
Ilyenek voltak a' magok mesterségeket nem
folytató mesteremberek, a' kereskedéssel
felhagyott vagy megbukott kereskedők, 's
a' nem előkelőbb mesterségműveseknek
legényeik, 's egyebek.

~~~~~
Arról a' történetről, melyben a' Wür-
tembergi seregek a' Lützwow vezérlése
alatt lévő Pruszsus szabad sereggel össze
vagdalkoztak, ilyen tudósítás jött - ki Ju-
nius 27-dikén a' Stuttgardi újságban: —,

„Jun. 23-dikén Lipsiából írja Wür-
tembergi Királyi Lovas Generálmajor Gróf
Normann, hogy ő olyan parantsolatot ka-
pott Jun. 17-dikén a' P á d u a i Hertzegtől,
hogy két Svadronokkal, három Kompáni-
ákkal, és két ágyúkkal, a' Fournier
Frantzia Osztályos Generális vezérlése alatt,
kivel egy Fr. Batalion és 200 Dragonosok
voltak, egy Pruszsus seregnak, melly a'
mint hallatott G é r á b ó l Zeitz és Pegau
felé folytatta útját, menjen eleibe. Azon
estve megérkezett a' hír, hogy a' mondott

Prusszus sereg, Lützéntől nem messze Kitzén nevű faluban tartózkodik. Gróf Normann parantsolatot kapott a' Fr. Generálistól, hogy a' nevezett falut foglalja-el, de úgy, hogy az első lövést ne tegye az ellenségre, az ettől érkezhető követeket pedig küldje ő hozzá. Az ellenséges sereg ekkor a' falun kívül a' Lipsia felé menő útnál sorban állott, hadi szekei pedig Lipsia felé mentek a' bagázsiával. Már setétedett, de tsakugyan felvehette még a' szemével Gen. Normann, hogy öt ellenséges Svadronok állanak előtte, és hogy ezeken kívül még a' bagázsiával is számos csoport van. A' Würtembergi sereg két csapatokat formálván, G. Normann ezekkel az ellenséghez kezdett közelíteni, mellyet a' Prusszus vezér Májor Lützow eszébe vévén, maga egy trombitással G. Normannak eleibe jött, 's azt kérdezte tőle, hogy mit akar? Ez úgy felelt, hogy eleibe olyan parantsolat van adva, hogy ezt a' falut foglalja-el, hanem minthogy Prusszusokat lát itt, tehát már most ezeknek eleikbe megyen, 's ezeknek lineájok előtt megálván, úgy fegja elvárni a' további parantsolatokat: Májor Lützow pedig minden akadályoztatás nélkül elmehet az alatt a' Frantzia Oszályos Generálishoz; a' melly idő alatt ő maga (Normann) nem is fogja megtámadni a' Prusszusokat, minthogy nints réa parantsolatja. A' Würtembergi katonák' lineája már ekkor 20 lépésnyire állott az ellenség előtt; a' Frantziák a' második hadi lineát formálták. A' Prusszusok ekkor a' hátulsó lineájokat megbontván, bagázsiájok után kezdetek nyomulni; az alatt Lützow is visszaérkezvén a' Fr. vezértől, ő is utánna indult az első lineával a' többeknek. —

„G. Normann azonközben rendelést vett a' Fr. vezértől, hogy az ellenség mellett előfelé nyomulván, jelentse-meg neki, hogy adja-fel önként magát, mert különben kéntelenítettni fog arra. Minthogy már igen setét volt, hogy utat ne veszthessen

az ellenség, nagyon közel kellett mellette menni; 's minthogy sebesen kezdette útját folytatni az ellenség, G. Normann is Gallopot kommandírozott, melyre a' Prusszusok egy lövéstejtvén azon iparkodtak, hogy eltávozhassanak, de nem érheték-el céljokat, minthogy tovább is kergettettek. Végezetre egy faluhoz érkezvén megállottak, rendet formáltak, 's a' Würtembergi sereg' bal szárnyát megtámadással fenyegették, melyhez képpent kéntelen volt G. Normann ezen szárnyának fedezésére a' Frantzia lovasságot is előállítani. A' Prusszusok megszűnés nélkül tüzeltek, híjába kiáltottak a' Würtembergiek, hogy adják-fel magokat; mellyből a' lett, hogy az ellenség elszélesztetett; 10 Prusszus tisztek 100 közemberekkel és 65 lovakkal együtt elfogattattak. A' Würtembergusok közül elesett egy ember és 4 ló; gyenge sebet kaptak egy Hadnagy, egy Strázmester, és 5 köz ember. A' nagy setétség miatt nem lehetett tovább kergetni az ellenséget: külömben még többet vesztett volna. A' megmaradtak közül 160 emberek Jun. 18-dikán Lipsia mellett az Elsteren által menvén, ezeknek további üzetetések végett, Lipsia, Hála, Dessau, és Düben között kellett e' Gen. Normann seregének egész Jun. 22-dikéig szálguldozni, a' midőn ő maga Lipsiába vissza térvén, seregei tovább is az Albis bal partjának az Orosz]és Prusszus pártos vezérek alatt széllyel tsapkodó csoportoktól való megtisztítására hagyattattak.“

Frantzia tudósítások.

Az Osnabrücki Katona Biztosság Május 29-dikén 24 óra alatt való megöletetésre ítélte Camps Károly nevű Juris Doctort, azért, hogy a' belső bátorságra ügyelő katonaságot 's a' Dammei Polgármester' Titoknokját, megbántotta és nékiek, minékutánna a' törvény' nevében megintetett volna, nem engedelmeskedett. —

A' Párisi Monitőrben ilyen újabb tudósítások jöttek - ki Jun. 27-dikén a' Frantzia ármádától, mellyek Jun. 21-dikén indúltak onnét: —,

„A' Hertzeg P o n i a t o w s k y vezérlése alatt lévő 8-dik szakaszármáda, a' melly Cseh országon által jött-el (Lengyel Országból), megérkezett Luzátziába Zittauhoz. Ez a' sereg 18,000 emberekből áll, kik között 6000 lovasok vannak. Minden szükséges rendelések megtétettek, hogy jó ruhát és minden egyéb megkívántatokat adjanak nékik. Jun. 20-dikán Pirnában és Königsteinban járt ő Cs. Felsőge. A' Dánus Király Követe K a a s ú r, butszó audientziát kapván elútazott Dresdából. —

„A' Schill szabad serege módjára felállított Pruszsiai szabad seregek, a' fegyvernyúgvástól fogva sem szűntek meg az adószedéstől, 's a' magános embereknek letartóztatásától. Junius 8-dikán tudokra adatott nékik a' fegyvernyúgvás, de őket azt felelték, hogy önnön fejekre folytatják a' hadakozást; melyre nézve külömbkülömb fegyveres tsapatok kiküldetettek ellenek. Lovas Kapitány L ü t z o w, a' ki ezen bándák között egyet vezérelt, megöletett; 400 emberei részszerént elhullottak részszerént elfogattattak; a' többek elszélesztettek. Nem gondóljuk, hogy ezen ragadozók között száznál több szerentsésen által mehetett volna az Álbison. Egy más hasonló banda, a' melly C o l o m b nevű lovas Kapitány által vezéreltetik, egészen körülvétetett, és reménleni lehet, hogy kevés napok alatt az Álbis vizének egész bal partja megtisztittatik ezektől a' ragadozóktól, a' kik a' szerentsétlen lakosok ellen minden féle gonoszságokat elkövetnek. —

„Az egész nagy ármáda lógerekben fekszik. Az, hogy a' riskását rendesen kapják katonáink, igen sokat szolgál az ő egészségben való megmaradásokra.“

Arra nézve, a' mit feljebb a' Stuttgárdi újságból és itt a' Párisi Monitőr tudósításából, a' L ü t z o w szabad seregének történeteiről íránk, igen illendő lesz a' másik résznek t. t. a' Pruszsusoknak ugyan ezen tárgyról való tudósításokat is egyszersmind ide iktatnunk. Ez e'képpen jött - ki Jun. 25-dikén a' Berlini újságokban: —,

„Ezen szabad seregnek ezéltása a' volt, hogy az ellenség közösülésének útját lehetőképpen elfoglalván, néki ez által fontos károkat okozzon. E' végre a' Szakszoniai és Bavariai határok között H o f körül akarta megfészkelni magát, hogy, a' mint az alkalmatosság magát elé fogja adni, erre is arra is dolgozhassék. A' sereg' első tsapatja a' Kapitány K r o p f vezérlése alatt Hofhoz már meg is érkezett vala, és Jun. 8-dikán szerentsésen megverekedett a' Bavarusokkal, a' kik megfutamodván, többek fogságra estek. Midőn a' következő napon (9-dikben) ismét réájok akart ütni Kapitány K r o p f, ekkor vette V i n c e n t i nevű Bavarus Májortól a' fegyvernyúgvásról való első híradást. Ezzel azonnal végvettetett minden ellenségeskedéseknek, és a' Pruszsusok, minekutánna a' dolog felől Májor L ü t z o w is tudósított volna, vissza vonták Plauenhez magokat, a' hol az ő Májorjok tartózkodott, a' ki meghatározta, hogy itt várja-el a' fegyvernyúgvást illető hivatal szerént való tudósítást. E' történt Junius 14-dikén. A' jelentést Szakszoniai Adjutans M o m b e hozta hozzá, a' ki egyszersmind J e s e n i t z nevű Kapitányt is bémútatta néki, mint azontisztet, a' kire a' volna bizattatva, hogy őtet a' Szakszoniai határszélekig kísérje. Még ezen hirdetés előtt, t. i. Jun. 13-dikán történt volt, hogy a' Lützow seregének egy kiküldetett tsapatja, mint hadi fogjokat számos Frantzia vígyázókat béhozott vala: hanem Májor L ü t z o w a' hirdetésnek megérkezése után mind ezeket vissza küldötte a' G e r á b a n n lévő Frantzia Generá-

lshoz, a' ki ellenben letartóztatta azt a' Pruszsus katonát, a' ki néki az említett foglyokat által adta, a' melly minden hadi törvényekkel ellenkező dolog. —

„A' Pruszsus sereg az egyezés szerént útnak indúlt, hogy a' Szakszoniai nevezett tiszt mint úti Biztos által vezetettvén, Lipsia felé a' leg rövidebb úton vissza menjen a' Pruszsus határokra. Geránál további egyezéstétetett az útnak további folytatása felől; ekkor az a' Pruszsus katonája is vissza botsáttatott, a' ki a' Frantzia foglyokat visszakísérte volt a' Fr. Generálishoz. Gerában igen jó szívvel fogadta a' Fr. Kommendáns Májor Lützowot; ebédre is hívta magához Kapitány Kropfal együtt. Azt tsakugyan meg nem nyerte Májor Lützow a' Fr. Generálistól, hogy egy Frantzia tisztet adjon melléje, a' ki őtet az Álbisig kísérje. Jun. 17-dikén estve felé Kitzén nevű faluhoz ért a' sereg: a' hova alig érkezett-meg, hogy egy ellenséges tsapatnak közelgetése felől tudósítatott. itt azt adta néki tudtára a' Pádúai Hertzeg' nevében Májor Becker, hogy állapodjék-meg, és útját tovább ne folytassa addig, míg Fr. Biztosok által nem vezetetik. Erre Májor Lützow azonnal réá állott, sőt elküldötte Kapitány Kropfot a' fenn nevezett Szakszoniai tisztel, Jezenitzel, Lipsiába a' Pádúai Hertzeghez, hogy nyerve - ki tőlle, hogy mennél hamarabb folytathassa útját a' Pruszsus sereg. Ezeknek elindulások után még azon estve hivatalt kapott Májor Lützow a' Kitzénhez megérkezett sereg' vezérétől Fourniertől, hogy menjen hozzá. Májor Lützow azt kérdezte Fourniertől, hogy ellenséges czélzással van - é a' Pruszsus sereg eránt. Gen. Fournier azt felelte, hogy nintsen semmi ellenséges czélzással, mind addig, míg a' sereg tsendesen folytatja útját Lipsia felé, tsak a' van réá bízva, hogy kísérje azt a' vezérlése alatt lévő tsapattal. Májor Lützow ezt halván tovább indította seregét, olyan parantsolat

mellett, hogy halállal való büntetés alatt senki semmi ellenségeskedést ne merjen az őket kísérő számos sereg ellen kezdeni. Ez a' kísérő sereg állott 6 Frantzia és Würtembergi Swadronokból, néhány Batalionokból, 's néhány ágyúkból. Mind ezek a' Pruszsus sereg mellett menvén, lassanlassan sort kezdetek formálni. A' Pruszsusok azonközben ezt semmi ellenséges fenyegetődzésnek nem tartván lenni, egész estvéli 9 óráig leg kisebb félelem nélkül folytatták, marsch nótáknak éneklése közben, utazásokat, a' midőn az ellenség sorai véletlenül réájok tsaptak, és őket vagdalni kezdeték. Ilyen véletlenül és készületlenül lepvén - meg őket a' sokkal nagyobb erő, szükségesképpen nem lehetett egyéb következése a' dolognak, hanem hogy ők részszerént elfogattattak rész szerént elszéllesztettek. Hányan estek - el és sebesedtek - meg, meghatározva nem lehet tudni. A' foglyok Lipsiába vitettettek, a' hol találták a' Lützowtól oda küldetett Követet Kapitány Kropfot is, a' kit annak lenni meg sem akart a' Pádúai Hertzeg esmerni: hanem a' mi seregünket, a' Hoftól fogva Lützenig nekünk tétett minden ígéreték mellett is, ragadózó bándának lenni nyilatkoztatta, azért hogy Jun. 12-dikéig, mint a' fegyvernyúgvás pontjai kívánták volna, az Álbis' bal partjára által nem mentünk, holott ezt az időpontot megtartani (mint a' Berlini tudósítások megjegyzik), illy nagy távolságra, 's a' fegyvernyúgvásnak illy késő kihirdetetésére nézve, tsupa lehetetlenség volt.“

Éppen most esik értésünkre, így szöll Jun. 25-dikén a' Pruszsiai Correspondens, hogy Májor Lützow az ellenség közzül tsakugyan kivágván magát, 70 emberekkel egyetemben az Álbis vizének jobb partjára által úszott.

Ugyan ezen újságban így írtak Zil-

Richtauból Jun. 21-dikén: — „A' C o t b u s b ó l tegnap érkezett levelek szerint, száz Kozákok egy Frantzia őrző tsoportnak és két Westpháliai Regimenteknek által engedni kényszerítették ezen várost: de azonnal sebess posta küldetett el a' fegyvernyúgyás' feltételeire ügyelő Biztosokhoz, ily kérdéssel, hogy megegyezik-e a' fegyvernyúgyás' feltételeivel az, hogy ezen várost, C o t b u s t, a' Frantziák és szövetségeseik elfoglalják?

„C r o s s e n b ó l (a' hová a' Frantziák hasonlóképpen bémenni akarván az abban lévő Orosz őrző sereg ellenek állott) azt írják újabban, hogy sokáig folyt az alkudozás a' felett, hogy ez mellyik rész kezébe maradjon a' fegyvernyúgyás ereje szerint; egyszer az egész őrző sereget kiállította volt a' Kommendáns, hogy erővel verje vissza az erőt, melyre nézve a' Fr. sereg vissza vonta magát; végezetre azzal mentvén magokat a' Frantziák, hogy elhibázták a' dolgot, ezzel egész egyenetlenkedésnek vége szakadott.“

„Ugyan ezen újság szerint, az Anglusok 28,000 emberek számára kívántató ispotálybéli mindenféle készületeket küldötték a' szövetséges armadához, mellyeknek szállítványa 20-dikban jött által Zillichau, a' hova az újabb seregek is naponként érkeznek, 's rész szerint ott maradnak, rész szerint a' Felsőbb Sléziai vidékeken táborozó szövetséges seregekhez folytatják útjokat.

„Az Oroszok keménysántzokat készítenek K a l i s c h n á l. — Azt írják Napkeleti Pruszsziából, hogy az Orosz birodalomnak leg meszszebb lévő tartományaiból jövő fegyveres seregek mostanság folytatták ott útjokat által a' nagy armáda felé; 70 ezer emberekre tették ezen új seregeknek a' számjokat.

A' M e c k l e n b u r g i tartományokban nagy iparkodással rajta voltak a' nép' felkelésének organizálásán. Az e' végre ki-

datott hirdetésekben az is előhozattatik, mint a' népnek buzdítására való hathatóságok, hogy a' Svétziai Koronaörökös Hertzeg olly feltétel alatt ígérte, hogy a' Mecklenburgi vidékeket a' maga seregeivel védelmezni fogja, ha abban a' felkelő nép (Landsturm) által hathatósan segítetteti fog.

B é t s.

Gróf Metternich, külső dolgokra ügyelő Cs. K. Minister Julius 1-ső napján, estve vissza érkezett Dresdából Gitschinbe; a' hova Cseh országi Burg-Gróf, Gróf Kollowrath, és Udvari Cancellarius Gróf Laczanszky urak is megérkeztek volt. —

Prágából azt írják, hogy az Orosz Császári Nagy Hertzegasszonyok, az Oldenburgi és Weimari Hertzegnék, oda Potsnából Jun. 24-dikén vissza érkeztek, és a' Nagy Priori épületben laknak.

Felsőbb Urunk Gitchin környékének, az itt találtató fábrrikáknak, 's egyéb közönséges intézeteknek megnézegetésekkel szokott délutánként néhány órát gyakran tölteni. Jul. 1-ső napján a' Gróf Schlick Kopidlnoi uradalmában szarvas-vadászattal méltóztatott időt tölteni ő Cs. K. Felsőbbé.

A' múlt Május 31-dik és Jun. 1-ső napjain közönséges gyűllést tartott Bétsben az Ország' házában az idevaló Cs. K. Gazdasági Társaság János ő Cs. fő Hertzegségének mint ezen Társaság' nagy kegyelmességű Prötektorának előlülése alatt. Antal, Reinier, Lajos és Rudolf Cs. fő Hertzegek is jelen voltak, mint Társaság' valóságos tagjai, a' gyűllésben. Az állandó Biztosság közönséges előadást terjesztett a' Gyűllés' eleibe mind azokról a' munkákról, mellyeket ő a' Társaság' nevében annak utóbbi gyűllésétől fogva tett. —

Az a' plánum, melly még az előbbeni gyűlésben meghatározottat vala, 's a' melly abban áll, hogy az Ensen alól lévő Austriát mi módon kellessék mezei gazdasági tekintetben úgy leírni, hogy vidékeinek mostani megmiveltségét, az abbeli akadályokat, 's az annak előmozdítására szolgáló eszközöket szorosán megismerni lehessen, mostanáig nyomtatásban kijöven, ezen alkalmatossággal a' Gyűlés' tagjainak kiosztattatott, hogy valósággal munkába vétetődjön ez a' köz hasznú próbatétel. —

Azután a' modelleket mütatta elé a' Biztosság megítéltetés végett. Ezek között volt Kórmányozószerki Tanácsos Melnitzky úrnak egy ekéje (szántó alkotmánya), mellynek ő, mint annak feltalálója, Erdvorschneider nevet adott. Mind ezek a' modellek, minekutánna a' Gyűlés által megnézegettek volna, a' Társaság tiszti szobájába tétettek-le, melly itt Bétsben az úgy nevezett Heiligen Kreutzerhofban van, és a' hol ezek a' modellek nem csak a' Társaság' tagjai, hanem más egyéb mezei gazdák és ahoz értők által is megnézettethetnek. —

Egyéb foglalatosságainak végzése után új tagoknak választásához fogott a' Társaság; a' mostan felvett valóságos tagok' neveik ezek: — Fürstenberg valóságos Titkos Tanácsos és Kamarás, 's Landgróf; Sárvári Felső vidéki Gróf Szecheny Ferentz, Arany gyapjas vitéz, Cs. K. valóságos Titkos Tanácsos, 's Magyar ország Fő Camerarius; Gróf Lasanzky Prokop, a' Sz. István Rendje' nagy Keresztese, Cs. K. valóságos Titkos Tanácsos, Camerarius, és Udvari Cancellarius; Báró Allensteigi Hager Ferentz, Cs. K. va-

lóságos Titkos Tanácsos, Camerarius, és a' politziára 's censurára ügyelő fő udvari cancellaria előlülője, ő Excellentiájok — továbbá, Marquis Pouhartz Cava-nae Jákób; Báró Stillfried Rudiger; Dankesreiter Nepomok János, Pellai Püspök 's Bétsi Káptalani Praepost; Gaudencz, Klosterneuburgi Praepost; Altman, Göthweihi Apátúr; Berthold, Zwettli Apátúr; László, Lilienfeldi Apátúr; Berthold, Altenburgi Apátúr; Antal, Németújvári Apátúr; Steinhausen Ferentz, Pulgarni földes úr az Ensen fellyül lévő Austriában; Petrák Ulrik, Ravelsbachi Plebánus és Gondviselő; Kisszántói Pethe Ferentz, Mathesis és Mezei gazdaságbéli Professor 's Magyar ország Uradalmi Praefectus; Zahbrucker Baptista János Thernbergi Tisztartó.

T u d ó s í t á s .

A' Cs. K. Patrimoniális és Familiaijóságok Fő Igazgatása által feles számú eredeti Spanyol hágó kosok, néhány száz két esztendő, hágásra alkalmas, olyan kosok, a' mellyek eredeti Spanyol kosoktól 's leg finumabb Spanyol eredetű Holitschi anyajuhoktól vették származásokat, továbbá valami 3000 darab, a' tenyészésre egészen alkalmas vén és előhasú anyajuhok fognak a' folyó esztendőben Augustusnak 23-dik és 24-dik napjain Holitschban Magyar országon, közönséges kótyavetye által kész fizetésért eladattatni.

A' kótyavetye a' Holitschi Cs. K. múltató kastélyban a' feljebb mondott napokon délelőtti 9 órakor tartattatik.

Költ Bétsben Jun. 24-dikén 1813-ban.

Julius 7-dikén így állott Augsburghoz képpent a' Bétsi Cursus: — 100 Forint jó pénz, 150 és 3/8 Váltótzédulában. — 100 Forint Conventiós pénz, 151 és 1/8 Váltó Czédulában. — Egy Császár arany 7 fl. 18 és 1/4 kr.